

Lærerne ved dette Møde, og det forekommer mig ogsaa, at der ligger en sund Rænk deri. Idet jeg hermed slutter, skal jeg kun paa det Bedste anbefale det ærede Thing, at lade denne Sag gaa videre, og at vise sin Interesse for Skolevesenet ved virkelig at tage denne Sag under alvorlig og omhyggelig Overveelse.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvesenet. Jeg tror, at det kunde være hensigtsmæssigt, at jeg fra min Side tager Ordet allerede den Dag, ihvorvel Forhandlingen sandsynligvis endnu vil være flere Dage; men det kunde dog være muligt, at nogle Betragtninger fra min Side af mere almindelig Karakter kunde øve nogen Indflydelse paa den fortsatte Gang af denne Forhandling. Da jeg havde den Ære at forelægge nærværende Udkast for det høie Thing, udtalte jeg som mit Haab, at dette Lovforslag, hvis Gjenstand fra alle Sider erkendes for at have en saa stor og indgribende Betydning for Folket, maatte kunne gjøre Regning paa at finde en velvillig Modtagelse her i Thinget. I den Henseende synes det jo rigtigt, efter hvad der allerede i Dag foreligger, at jeg maa have stiftet mig en Del. Smidertid tror jeg, at det ikke er saa underligt, om jeg i den Henseende har befundet mig i en Illusion, og jeg skal noget nærmere forklare dette. Den ærede første Læer, som jo udtalte nogle personlig velvillige Ord imod mig, endte sit Foredrag med at sige, at han vilde stemme mod Lovforslagets Overgang til anden Behandling. Dette, at stemme mod Overgangen til anden Behandling af et Lovforslag, der er fremlagt af en Minister, har maasse jeg bør sige i gamle Dage været betragtet som en Høflighed mod den Minister, der fremlagde det, og det var i alt Fald Noget, som man ikke ventede sig fra deres Side; der stode i et velvilligt Forhold til Ministeren; men dette er maasse et overvundet Standpunkt, og jeg skal ikke gaa videre ind derpaa i Særdeleshed, da det for mig personlig vil være overmaade let at bære, om det ærede Medlem, selv om han sit Majoritetens af Thinget med sig, negtede Lovforslagets Overgang til anden Behandling, thi det er ikke personlige Hensyn, som jeg paa nogen Maade ønsker skulle tages i Betragtning. Jeg kan imidlertid ikke negte, at det vilde være mig mellem de mange Overræffelser, der beredes i denne Tid, en af de allerbesynderligste, om det virkelig skulde være det Stadium, som det nuværende Folkething havde valgt at indtage lige overfor en Reform af Almue-skolevesenet, at negte Sagens Overgang til anden Behandling, og at negte en grundig, udtømmende Drøftelse af, hvad der er forelagt. Jeg siger, at jeg vil betragte dette som noget høit Overræffende, og det skal jeg tilføje, af to Grunde. For det Første vil jeg, idet jeg

ser Sagen fra et mere almindeligt Standpunkt, erklære, at vi derved vilde bevæbne jeg tør vist næsten yttre mig saaledes: Ikke alene os, men ogsaa hele Verden, en vis Overræffelse; jeg tror just ikke, at den vil blive sølt dybt af den øvrige Verden, det vil jeg indvæbne, men det vil dog være en ikke ringe Overræffelse; thi den øvrige Verden er dog kommen i den Tro, at der netop for den nærværende Tid er sør Opfordring, til at tage Spørgsmaalet om Almue-skolevesenet under Overveelse, hvor det saa end kommer frem, og det kommer jo frem allevegne, idet de forskelligste Anskuelser, ja lidenskabelige Anskuelser, blive fremfattede, Anskuelser, der maasse til Syvende og Sidst ere mere lidenskabelige end vore. Der er ogsaa paa andre Steder ganske andre Grunde til Lidenskabelighed, end der kan være her i Rigsdagen. Der er altsaa store lidenskabelige Kampe; men dette betragter man dog som noget Givet, at en Opfordring til at tage dette Spørgsmaal under Overveelse er den, man allerlidst skulde borte under de nærværende Forhold. Jeg tilstaar ogsaa, at Overræffelsen har en mere indenlandsk Karakter, om jeg saa maa udtrykke mig, thi det er dog overræffende, at det, naar det høitæredes Folkething til forskelliges Tider i Løbet af de forskellige Aar har faaet Sagen bragt frem, dels i Stikkelse af Interpellationer, dels i Stikkelse af Beslutninger og Forslag, som alle gik ud paa, at det var i høi Grad nødvendigt, at Sagen blev tagen under alvorlig Drøftelse af Folkethinget, og naar der til lige er fremsat Forslag om, at dette skulde ske gennem en større Kommission, der valgtes enten af Regjeringen eller af Thinget som parlamentarisk, saa ikke skulde kunne lykkes at naa dertil. Man yttrede nemlig efter min Formening med fuld Høie, at man helst maatte ønske, at Regjeringen selv tog Sagen under Overveelse ved Hjælp af de Kræfter, som den var i Besiddelse af, og naar Sagen kom til Thinget, vilde der der findes forskelliges Personer, som havde haat Leilighed til i deres Liv at gjøre sig praktisk Erfaring i Skolefagen, og som vel vilde være i Stand til at bønne om disse Bestemmelser i en saadan Skolelov og gjøre deres Erfaring gjældende og frugtbar under Forhandlingen. Men nu indtræder det Mærkelige, at naar Regjeringen følger denne Rænk og kommer til Rigsdagen, hvor al denne Sagkundskab skulde til at udfolde sig, saa vil den med Et forsvinde fra den, saa at man aldeles ikke finder Leilighed til at gjøre den gjældende. Det forekommer mig, at Overræffelsen af begge disse Grunde vil være ikke ringe, og man maa dog spørge, hvad der havde beredt denne høit eiendommelige Overræffelse, og da tilstaar jeg, at i det Mindste efter hvad jeg hidtil har hørt, er det mig meget vanskeligt at finde Noget, som kunde give rimelig Grund dertil. Den ærede Rigsdagsmand for Præstø Amt's 6te Valgfreds